

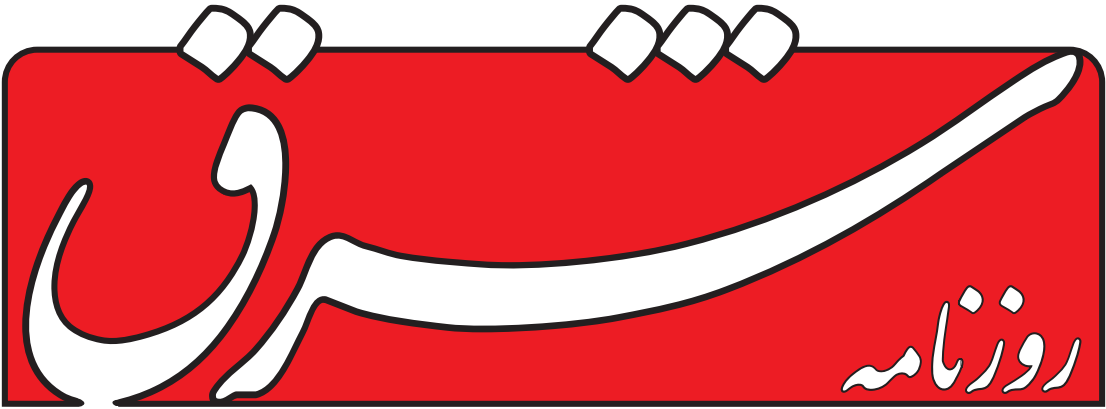


رئیس‌جمهور اعلام کرد مبارزه با کرونا به سبک زندگی ایرانی

گروه سیاست: دولت همچنان درگیر مهار کروناست. رئیس‌جمهور نیز همچون سه هفته اخیر در جلسات ستاد ملی مبارزه با کرونا شرکت می‌کند و روز گذشته نیز اعلام کرد طرح «فاصله‌گذاری هوشمند اجتماعی» به صورت پلکانی اجرا می‌شود...

صفحه ۲

یکشنبه ۲۴ فروردین ۱۳۹۹ - ۱۸ شعبان ۱۴۴۱ - ۱۲ آوریل ۲۰۲۰



روزنامه

روایتی از دودستگی در جامعه روحانیت مبارز

چرا امام اجازه انشعاب داد؟

گروه سیاست: در اسفند سال ۱۳۶۶ مجمع روحانیت مبارز از جامعه روحانیت مبارز تهران منشعب شد؛ ولی پس از انتخابات مجلس سوم در سال ۶۷ و پس از نامه به امام در فروردین ۶۷ و جواب امام این مجمع رسمیت یافت...

صفحه ۲

سال هفدهم - شماره ۳۹۹۲ - ۱۶ صفحه - ۵۰۰۰ تومان

حرف اول

ضرورت مالیات‌گیری از سود سپرده‌ها

ناصر ذاکری . کارشناس اقتصادی



نواقص گردآوری مالیات که به‌صورت فرار مالیاتی یا وجود معافیت‌های غیرضروری و در نتیجه تحمیل بخش عمده بار مالیات بر دوش اقشار کم‌درآمدتر جامعه جلوه‌گر می‌شود، در سالیان گذشته همواره مورد توجه کارشناسان و تحلیلگران بوده است. اما در سال جاری و با تشدید دشواری‌های اقتصادی پیش روی اقتصاد و به‌تبع آن دولت، این موضوع بار دیگر و با جدیت بیشتر مطرح می‌شود. به‌ویژه اینکه در بودجه سال جاری در مقایسه با سالیان گذشته عنایت بیشتری به درآمدهایی از نوع مالیات به‌عنوان جایگزین درآمدهای نفتی شده است. دولت در سال جاری ناگزیر از افزایش دریافتی‌های مالیاتی خود است. اما آیا این افزایش به‌گونه‌ای اتفاق خواهد افتاد که کمترین اثر منفی را بر اقتصاد کشور بگذارد و به بیان دیگر باری بر دوش ناتوان اقشار کم‌درآمدتر جامعه نباشد؟

دریافت مالیات از سود سپرده‌های بانکی در گذشته بارها و بارها مورد توجه قرار گرفته و دیدگاه‌های موافق و مخالف دربارہ آن ابراز شده‌اند. نگارنده نیز به‌عنوان یک دانش‌آموخته اقتصاد بارها دلیل مخالفت خود را بیان کرده است، با این استدلال که اگر بنا باشد از دارایی‌های شهروندان و به‌عبارتی شوه‌های که فرد برای بهره‌برداری از دارایی خود یا حفظ ارزش آن به‌کار می‌گیرد، مالیات اخذ شود، ابتدا باید از دارایی‌هایی اخذ کرد که بیشترین اثر منفی را در کارکرد سالم اقتصاد کشور داشته‌اند. از جمله دارایی‌هایی که به‌صورت ذخیره از اثر خانگی یا تقاضای سفته‌بازانه در بازار املاک و مستغلات وارد شده و با دامن‌زدن به تورم، دشواری‌های معیشتی اقشار کم‌درآمد را چندین برابر کرده‌اند. از سوی دیگر، همواره این نگرانی وجود دارد که با به‌کارگیری یک سیاست معین لزوماً متولیان امر تمام جوانب و آثار آن سیاست را مطالعه نکرده و برای کاهش فشار ناخواسته آن بر دوش اقشار کم‌درآمد که معمولاً مدافعی ندارند و از قدرت لای‌گری نیز بی‌بهره‌اند، تمهیداتی نیندیشیده باشند. در چنین فضایی هرگاه سخن از دریافت مالیات از سود سپرده‌ها به میان بیاید، مجریان تفاوتی بین سپرده‌های چندصدمیلیاردی با سپرده‌های خرد قائل نخواهند شد و چه‌بسا دانه‌درشت‌ها مثل همیشه با لطایف‌الحیل از پرداخت مالیات مصون بمانند و آوار مالیات بر سر صاحبان نقدینگی‌های خرد خراب شود. بدین‌ترتیب نخستین بازنگان اجرای این سیاست خانوارهای مستاجر خواهند بود، زیرا تمایل مالکان به رهن یا دریافت ودیعه پیش‌کش کاهش خواهد یافت و به جای آن اجاره ماهانه بیشتری از مستأجران خود مطالبه خواهند کرد. اما آیا می‌توان بازار سپرده‌های خرد و کلان را به‌گونه‌ای از هم جدا کرد که در عین دریافت مالیات قابل‌توجه، مشکلی بر مشکلات اقشار کم‌درآمد و جمعیت درحال افزایش مستأجران که دقیقاً به‌دلیل شکل‌گیری تقاضای سفته‌بازانه در بازار املاک از داشتن خانه محروم شده‌اند، اضافه نشود؟ این جداسازی البته در صورتی که اراده‌ای برای آن وجود داشته باشد، با تمهیدات ساده‌ای قابل انجام است؛

برای مثال می‌توان با تعیین سطوح پلکانی برای میزان سپرده‌ها، مجموع سپرده‌های هر شهروند را تا سطح اول معاف از مالیات تلقی کرد و برای ملاز آن از سطح دوم مالیات اندک و برای سطح بالاتر مالیات بیشتری اعمال کرد. بدین‌ترتیب از یک‌سو صاحبان سپرده‌های اندک که معمولاً دنگ‌های پایین در آمدی جامعه هستند، گرفتار مالیات نخواهند شد و در عین حال دولت دریافتی چندانی را از دست نخواهد داد، زیرا سپاه سپرده‌های کوچک در کل سپرده‌های بانکی رقم بسیار اندکی است. همچنین می‌توان سقف معاف از مالیات سپرده مالکان املاک اجاره‌ای را با احتساب میالغی که به‌عنوان رهن یا ودیعه از مستأجران خود دریافت کرده‌اند، افزایش داد؛ هرچند آنان بابت درآمد ناشی از اجاره املاک خود باید مالیات بپردازند. در این صورت، اعمال سیاست دریافت مالیات از سپرده‌های بانکی اثری منفی بر معیشت خانوارهای مستاجر نخواهد داشت. با یک حساب سرانگشتی می‌توان ادعا کرد ظرفیت مالیاتی سپرده‌های بانکی البته با رعایت اصل پیش‌گفته عدد بسیار قابل توجهی است و می‌تواند بخشی از دشواری‌های دولت در سال جدید را کاهش دهد. ظرفیت پرداخت سود سپرده‌های بانکی در سال جدید در حدود ۲۰۰ هزار میلیارد تومان برآورد می‌شود. با فرض اینکه ۱۰ درصد رقم کل سپرده‌های مدت‌دار از نوع سپرده کوچک و معاف از مالیات تلقی شود، با یک منبع درآمدی ۱۸۰ هزار میلیارد تومانی روبه‌رو هستیم که دولت می‌تواند از آن مالیات بگیرد. طبعاً با وضع مالیات ممکن است بخشی از منابع سپرده‌های بلندمدت بانکی از بانک‌ها خارج شوند.

ادامه در صفحه ۴

تحقق سناریوی بدبینانه

«شرق» میزان تورم سال ۹۹ در وضعیت کرونایی را بررسی می‌کند

گروه اقتصاد، مهفام سلیمان بیگی: ظاهراً تورم مهم‌ترین چالشی است که در دو سال اخیر مردم بیش از پیش درگیر آن شده‌اند؛ نرخ تورم که سال ۹۶ کمتر از ۱۰ درصد بوده با وجود افزایش قیمت بنزین در انتهای آبان‌ماه و نوسانات نرخ ارز، در پایان سال ۱۳۹۸ به ۴۱ درصد (گزارش بانک مرکزی) رسیده است و درحالی‌که تأثیر کسری بودجه شدید دولت بر تورم سال ۹۹ نگران‌کننده

به نظر می‌رسید، شیوع کرونا هم مزید بر علت شد تا این نگرانی دوجندان شود. آن‌طور که کارشناسان می‌گویند پیش‌بینی نرخ تورم ۹۹ آسان نیست اما بی‌شک در صورتی که دولت تدبیر لازم را برای تأمین کسری بودجه نیندیشد، پولی‌شدن کسری بودجه سال ۱۳۹۹ می‌تواند منجر به افزایش مجدد نرخ تورم در سال ۱۳۹۹ شود. دو راه برای پیش‌بینی وجود دارد...

چه کسی گفت

ورزشکاران کرونایی‌گیرند؟

نگاهی به چهره‌های ایرانی که به کووید ۱۹ مبتلا شده‌اند

گروه ورزش: هنوز به‌طور رسمی خبر شیوع ویروس کرونا در ایران منتشر نشده بود؛ فضای مجازی اما خبر می‌داد که چندین مورد مشکوک به کرونا در نقاط مختلف دیده شده، ولی این اخبار هربار به صورت عمده از صدوسیما زد و تکذیب می‌شد و مسئولان می‌گفتند با وجود شیوع گسترده این ویروس در کشور چین، هنوز هیچ نمونه‌ای از ابتلا به این ویروس در کشور دیده نشده است. هم‌زمان با چنین تکذیب‌هایی، راهکارهایی هم برای مقابله با این ویروس به تصویر کشیده می‌شد و درصد ابتلای آن را بسیار پایین جلوه می‌دادند. از دیگر نکاتی که زیاد برجسته می‌شد این بود که جوانان،

به‌ویژه آنهایی که ورزش می‌کنند و مراقب سلامتی جسمشان هستند نباید نگران باشند چون این ویروس غالباً افراد مسن را درگیر می‌کند. در کیوردار همین اخبار مرگ اندیشه‌ها اما خبری فضای ورزشی را به هم ریخت: مرگ الهام شیخی، فوتسالیست نیمه‌حرفه‌ای قفق، الهام شیخی، جوان ۲۳ ساله قفق اوایل اسفند فوت شد. اگرچه تلاش زیادی شد تا عنوان شود مرگ او به دلیل ویروس کرونا نبوده، ولی بعدها در گزارشی که «شرق» نوشت مشخص شد او از چند هفته قبل به دلیل ابتلا به نوعی بیماری ویروسی که ریه‌هایش را درگیر کرده در بیمارستان بستری شده است. ادامه در صفحه ۱۴

شناس قالبیاف بیشتر است؟

گزارش «شرق» از انتخاب رئیس مجلس یازدهم

صفحه ۲

بایدن و مسئله ایران

نگاهی به مواضع رقیب ترامپ نسبت به چالش‌های تهران - واشنگتن

صفحه ۱۵

یادداشت

خیابان‌هایی که خلوت نمی‌شوند

قدرت ندارند، هیچ مسئولیتی ندارند؛ همه‌چیز را از بالا می‌طلبند و همواره مقصر را بسیار دور و بسیار دورتر از درون می‌جویند. به‌علاوه سنت‌هایی هم در جامعه ما برای کمک‌های مالی، اهدای سرمایه‌های بسیار بزرگ و کوچک در جهت حمایت از سایر مردم شکل نگرفته؛ سیستم اجتماعی‌ای که همه به آن اطمینان کنند، کمک‌های خود را به آن بپردازند و تنها وقتی از این‌بناشدن آن در آینده اطمینان یابند فریاد قرنطینه‌خواهی سر دهند. نه تنها کمترین فعالیتی در نهادهایی که فلسفه وجودی‌شان چنین اقداماتی است مشاهده نشده، کمپین‌هایی مردمی برای این موضوع هم شکل نگرفته‌اند. تنها نهاد دولتی که چند سال پیش به‌صورت معاونتی در وزارت بهداشت تأسیس شد و مهم‌ترین کاربردش هماهنگ‌کردن همین اقدامات در همین مقاطع حساس بود، چند سالی است تعطیل شده است. این قول که همه معاونت‌ها قرار است اجتماعی هم باشند هنوز معنایی عینی نیافته است. انجمن سینماگران تنها برای برنامه‌های تلویزیونی کارگردان سینما باینه داد اما هیچ حرکتی در جلب سینماگران و هنرمندان، کسب اعانات آنان، اعلام آن برای تشویق مردم به شرکت در این کمپین‌ها انجام نداده است. حتی یکی از افراد سلبریتی معروف، یکی از همان‌هایی که سال‌ها غرق محبت مردم بودند و دست‌مزدهای میلیاردری برای برنامه‌های تلویزیونی دریافت می‌کردند هم هیچ اقدامی به عمل نیاورده‌اند. همه از نبرد با کرونا صحبت و تلاش می‌کنند به مردم امیدواری دهند اما هیچ‌کس گویا نمی‌خواهد باور کند دو صد گفته چون نیم‌کردار نیست و بی‌مایه هم فطیر است! نمی‌پذیرند که هیچ‌چیز مثل اعلام اختصاص یک بودجه قابل توجه برای حمایت از محرومان نمی‌تواند باعث امیدواری شود، هیچ‌چیز جز تأسیس یک حساب بانکی سرگشاده که همه ورود و خروج آن را ببینند برای اعانات مردم و شروع به استفاده از آن نمی‌تواند خیابان‌ها را خلوت کند. هیچ چیز به اندازه تصویر ستاره معروفی که مبلغی برای محرومان اهدا می‌کند نمی‌تواند مردم را به این کار تشویق کند. شاید توری هم در دل سازندگان برج‌های گوش‌تاگوش و بی‌انتهای توبان‌های شرقی و غربی تهران افتاد خدا را چه دیدی!



بابک زمانی
نورولوژیست

درخواست مکرر و مبرم برای قرنطینه کامل و درخانه‌ماندن تمام ایرانیان قطع نظر از امکانات مالی ایشان، بدون اندیشیدن راهکارهایی برای حمایت از آنها نه‌تنها غیرعادلانه و غیرمنصفانه است، بلکه بدتر از همه آن است که این غفلت امکان جداسازی و قرنطینه را هم به حداقل می‌رساند و مثل سایر رفتارهای ملی ما شلاق‌زدن به رودخانه تاریخ و رخدادها بدون درنظرگرفتن قانون‌مندی‌های آنهاست؛ همان شلاقی است که خشایارشا بر رودخانه می‌زد که کنار برود. وضعیت اقتصادی توده‌های وسیعی از «شهر» وندان و «حاشیه شهر» وندان که آخرین فریاد بلند آنان در آبان‌ماه شنیده شد، بدون درنظرگرفتن امکانات، بی‌تردید این‌بار رمز بقای آنها را در عبور از محدودیت‌ها و دوزدن و مقابله با قرنطینه به هر قیمتی خواهد یافت، واقعیت غیرقابل انکار آن است که معیار و خیابان‌های شهرهای بزرگ از طرق مختلف محل ارتزاق میلیون‌ها نفر از کسانی است که حداقل سهم آنها هم بخشی از این آب و خاک است؛ از بهترین آنها رانندگان است و یک‌های مختلف گرفته تا بدترین آنها که زباله‌ها و چهارراه‌ها را می‌کاوند و نیز تا میلیون‌ها کارگر و کسبه جزء، که در تدارک اقساطی جزئی و درآمدی اندک تا همین دیروز و بدون کرونا هم در نبردی اساطیری بودند. خیابان‌های تهران و شیراز و مشهد و... نه تنها شکم میلیون‌ها نفر از کسانی را که در آنجا مشغول کار هستند، سیر می‌کنند بلکه کمک‌خرچی برای ناکارآمدی سیاست‌های کشاورزی و تکه‌تکه‌شدن زمین و افت وحشتناک درآمد حاصل از آن هم هستند. مهم‌ترین راهکار تأمین منابع مالی برای پرداخت حقوق و جیره کارمندان، کارگران و شهروندان در دست دولت‌هاست و صاحبان سرمایه‌های بزرگ هم تنها به سیاست‌ها و تدابیر این مرجع است که تمکین می‌کنند. اما این بدان معنا نیست که سایر مردم، به‌ویژه طبقه متوسط (همان‌ها که سرمایه و



روایتی از دودستگی در جامعه روحانیت مبارز

چرا امام اجازه انشعاب داد؟

گروه سیاست: در اسفند سال ۱۳۶۶ مجمع روحانیت مبارز از جامعه روحانیت مبارز تهران منشعب شد؛ ولی پس از انتخابات مجلس سوم در سال ۶۷ و پس از نامه به امام در فروردین ۶۷ و جواب امام این مجمع رسمیت یافت...

صفحه ۲

سال هفدهم - شماره ۳۹۹۲ - ۱۶ صفحه - ۵۰۰۰ تومان

سرمقاله

ویروس کرونا و ۵ چالش اقتصادی

سیدمحمدحسین عادل



پیش از هر چیز به نظر می‌رسد برای درک ملموس‌تر موضوع شیوع ویروس کرونا باید این اتفاق را به یک حادثه غیرمترقبه ملی با ابعاد بسیار بزرگ تشبیه کرد. آثار مخرب یا تغییراتی که این اتفاق به وجود می‌آورد، می‌تواند فراتر از اقتصاد به امور اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و سبک زندگی و نگرش‌ها سرایت پیدا کند. در یک زلزله یا سیل یا حوادث طبیعی غیرمترقبه برخی مردم جان خود را از دست می‌دهند و نیز خانه‌ها و کسب‌وکارهای مردم تخریب می‌شود و زیرساخت‌های عمومی از قبیل راه‌آهن مواصلاتی و آب و برق و گاز و فاضلاب از بین می‌رود. در مرحله اول مردم نیاز به اسکان موقت دارند و در مرحله دوم باید شهر و روستا و زیرساخت‌ها دوباره ساخته شود. چه‌بسا باید الگوهای نوین ملاک عمل واقع شود و برخی بخش‌ها و شهرها به‌طور اساسی و ساختاری تغییر داده و نوسازی شوند.

تشبیه وضعیت موجود به حوادث طبیعی غیرمترقبه ملی دست‌کم دو نکته دارد. اول اینکه اقدامات جبرانی باید در چند مرحله انجام شود و مدت‌ها طول می‌کشد و نباید به یک مرحله بسنده کرد. دوم اینکه با توجه به ابعاد ملی آن نیاز به بسیج عمومی و همکاری مردم و ارکان کشور وجود دارد و باید این بسیج و وحدت از حرف و شعار فراتر رود و در عمل ظهور پیدا کند.

شرایط فعلی هم واقعه‌ای ملی است و باید بسیج ملی بکنیم، هم باید مرحله‌بندی کرده و کمک‌هایی را به فوریت بدهیم و هم باید برای مراحل بعدی برنامه‌ریزی لازم شود. با این مقدمه پنج چالش اقتصادی را مختصر و تیتروار مورد بحث قرار می‌دهیم:

پیش‌فرض ما این است که باید دست‌کم در میان‌مدت سبک زندگی خود را به فرض وجود ویروس کرونا پیش‌بینی کنیم. تغییراتی که به دنبال خود کسب‌وکارها را تغییر می‌دهد و موجب تغییرات زیادی در اقتصاد کلان می‌شود.

چالش اول: اشتغال: این چالش هم از نظر حفظ سرمایه‌های انسانی مهم است و هم از نظر اینکه بتواند تقاضای کل را حفظ کند. برای مقابله با این چالش کسب‌وکارها را باید به سه دسته تقسیم می‌کنیم: دسته اول: کسب‌وکارهای کوچک و کسانی که امسار معاش روزانه دارند (روزمعاش). خیل عظیمی از مردم کسب‌وکار فردی دارند و روزانه کسب معاش می‌کنند. نظیر دکه‌داران، کارگران، رانندگان و مغازه‌داران خانوادگی و امثالهم که از جمله خسارت‌دیدگان فوری این وضعیت به شمار می‌آیند. دسته دوم کسب‌وکارهای متوسط: این کسب‌وکارها با وجودی که به صورت روزانه امرار معاش نمی‌کنند، ولی بخشی از زنجیره تولید یا خدمات توزیع بخش‌های بزرگتر هستند که به کسب‌وکارشان لطمه وارد شده است. واحدهای مرتبط با صنعت حمل‌ونقل گردشگری، پذیرایی، نمایشگاه‌ها و کنفرانس‌ها یا تولیدکنندگان کوچک پوشاک و کفش و... از این قبیل هستند.

دسته سوم واحدها و کسب‌وکارهای بزرگ: به جز بنگاه‌های بزرگ مسافرتی نظیر خطوط هوایی‌می و هتل‌های بزرگ که به‌طور مستقیم تأثیر پذیرفته‌اند، اکثر واحدها و تولیدکنندگان بزرگ که صورت غیرمستقیم تأثیر می‌پذیرند، با کاهش تحرک مردم تقاضای عمومی نیز کاهش پیدا می‌کند و کاهش تقاضا و مصرف مردم کاهش تقاضای کل در اقتصاد را موجب می‌شود. نهایتاً منجر به رکود اقتصادی می‌شود. شاید دور از ذهن به نظر برسد که به این زودی راه‌حل‌های قطعی ارائه دهیم، اما به نظر می‌رسد که برای دسته اول کمک مستقیم نظیر بیمه بی‌کاری، تزریق یارانه، بسته‌های حمایتی و حتی پرداخت دستمزد و حقوق می‌تواند تا حدودی چاره‌ساز شود. چالش این کار شناسایی کسانی است که باید مشمول این کمک‌ها باید باشند. برای بنگاه‌های متوسط و بزرگ باید از طریق کمپین‌ها به بنگاه‌ها اشتغال را حفظ کرد. محور کمک در این‌باره باید بنگاه باشد تا افراد و اشتغال افراد از طریق بنگاه تضمین کرد. بنگاه‌ها بهترین شبکه برای هرگونه کمک به اشتغال هستند.

ادامه در صفحه ۲

انالله و انالیه راجعون

خبر درگذشت پژوهشگر گرامی جناب آقای حسن نوشه چنان سنگین و جانسوز است که به دشواری به باور می‌نشیند ولی در برابر تقدیر پروردگار چاره‌ای جز تسلیم و رضا نیست. خداوند قرین رحمتش فرماید.

با احترام و ارادت مهرشاد کاظمی

ارتباط با روزنامه شرق

SHARGHLINE
@SHARGHDAILY.IR

ادامه در صفحه ۴